

Dönem : 3
Toplantı : 3

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 449

Hukuk Usulüne dair Sözleşmeye katılmamızın uygun bulunması hakkında kanun tasarısı ve Adalet ve Dışişleri Komisyonları raporları (1/340)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 1035/3857

26 . 5 . 1970

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 9 . 5 . 1970 tarihinde kararlaştırılan «Hukuk usulüne dair sözleşmeye katılmamızın uygun bulunması hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

HUKUK USULÜNE DAİR SÖZLEŞMEYE KATILMANIN UYGUN BULUNMASI HAKKINDA KANUN TASARISI GEREKÇESİ

17 Temmuz 1905 tarihli Hukuk Usulü Sözleşmesini zamanımız ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde değiştirmek isteyen Milletlerarası Hususi Hukuk La Haye Konferansı, yedinci toplantısında bu konuda yeni bir sözleşme kabul etmiştir. 1 Mart 1954 tarihinde 10 Avrupa Devleti tarafından imza edilen bu yeni sözleşme, başlıca, hukukî ve ticari konularda adli evrakın tebliğinde, istinabelerin yapılmasında, teminat akçesi yatırmadan muafiyette, kararların tenfizinde, adli müzaharetten faydalanma ve nüfus örneklerinin verilmesinde taraf devletler arasında işbirliği yapılmasını hedef gütmektedir. Sözleşme eşitlik ve taraf devlet vatandaşları arasında ayırdedici muamele yapmama esaslarına dayanmaktadır.

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, sözü edilen sözleşmenin Avrupa devletleri arasındaki hukukî münasebetleri artıracığına ve dolayısıyla Avrupa Konseyinin amacının gerçekleşmesine faydalı olacağına kaani olmuş ve Avrupa Konseyine üye devletlere bu sözleşmeyi tasdik etmelerini veya buna katılmalarını tavsiye etmiştir.

Avrupa Konseyi üyesi olan memleketimiz de sözü edilen sözleşmenin Avrupalıların hukukî münasebetlerin gelişmesinde faydalı bir rol oynayacağına ve vatandaşlarımıza hukukî işlerinde diğer Akıd Devletler ülkelerinde birçok kolaylıklar sağlayacağına inandığından bu sözleşmeye katılmaya karar vermiştir.

Memleketimiz için sağlayacağı faydalar yukarıda belirtilen 1 Mart 1954 tarihli hukuk usulüne dair sözleşmeye katılmamızın uygun bulunması yüksek takdirlerine sunulmaktadır.

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No. : 1/340
Karar No. : 63

12 . 6 . 1971

Yüksek Başkanlığa

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 9 . 5 . 1970 tarihinde kararlaştırılan «Hukuk usulüne dair sözleşmeye katılmamızın uygun bulunması hakkında kanun tasarısı» Başkanlığımızca Komisyonumuza tevdi edilmiş olup, ilgili bakanlık temsilcileri de hazır bulunduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Kanun tasarısı ve gerekçesi Komisyonumuzca uygun mütalâa edilmiş ve yapılan müzakereler sonunda tasarının aynen kabul edilmesi kararlaştırılmıştır.

Havalesi gereğince Dışişleri Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan İstanbul <i>İ. H. Tekinel</i>	Sözcü Sivas <i>T. Koraltan</i>	Kâtip Sinop <i>H. Biçer</i>	Afyon <i>H. Hamamcıoğlu</i>
Antalya <i>H. A. Gülcan</i>	Diyarbakır <i>B. Eğilli</i>	Erzurum <i>S. Erverdi</i>	Kars <i>İ. H. Alaca</i>
Kars <i>T. Artaç</i>	Kırklareli <i>M. Atagün</i>	Malatya <i>M. Kaftan</i>	Niğde <i>M. Ocakcıoğlu</i>

Tokat

O. Hacıbaloğlu

İmzada bulunamadı

Dışişleri Komisyonu Raporu

Millet Meclisi
Dışişleri Komisyonu
Esas No. : 1/340
Karar No. : 2

24 . 12 . 1971

Yüksek Başkanlığa

Hukuk usulüne dair sözleşmeye katılmamızın uygun bulunması hakkındaki kanun tasarısı, ilgili bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü.

Tümü üzerinde yapılan görüşmeler neticesinde, gerekçede de belirtilmiş olduğu üzere, 17 Temmuz 1905 tarihli Hukuk Usulü Sözleşmesini zamanımız ihtiyaçlarına cevap verecek hale getirmek

maksadiyle yapılan sözleşme, prensip itibariyle Komisyonumuzca da uygun mütalâa edilerek, sözleşmenin tasdikine mütedair tasarı aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurula arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.
Dışişleri Komisyonu.

Başkanı	Sözcü	Kâtip	Adana
Ankara	İstanbul	Balıkesir	
<i>O. Alp</i>	<i>O. Kabibay</i>	<i>A. İhsan Kıvrımlı</i>	<i>A. Rıza Güllüoğlu</i>
Afyon K.	Bursa	Diyarbakır	İstanbul
<i>R. Çerçel</i>	<i>C. Külâhlı</i>	<i>B. Eğilli</i>	<i>S. Orkunt</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul	İzmir
<i>I. Sancar</i>	<i>N. İkbâl Tokgöz</i>	<i>M. Yardımcı</i>	<i>Ş. Adalan</i>

İmzada bulunamadı

İzmir
N. Kürşad

HÜKÜMETİN TEFLİFİ

Hukuk Usulüne dair sözleşmeye katılmamızın uygun bulunması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 1 Mart 1954 tarihinde Lahey'de akdedilen Hukuk Usulüne dair sözleşmeye katılmamız uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

9 . 5 . 1970

Başbakan <i>S. Demirel</i>	Devlet Bakanı <i>R. Sezgin</i>	Devlet Bakanı <i>H. Atabeyli</i>	Devlet Bakanı <i>T. Bilgin</i>
Devlet Bakanı —	Adalet Bakanı <i>Y. Z. Önder</i>	Millî Savunma Bakanı <i>A. Topaloğlu</i>	İçişleri Bakanı <i>H. Menteseoğlu</i>
Dışişleri Bakanı <i>İ. S. Çağlayangil</i>	Maliye Bakanı <i>M. Erez</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>O. Oğuz</i>	Bayındırlık Bakanı <i>T. Gülez</i>
Ticaret Bakanı <i>G. Titrek</i>	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>V. Â. Özkan</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>A. İ. Birincioglu</i>	Tarım Bakanı <i>İ. Ertem</i>
Ulaştırma Bakanı <i>N. Mentese</i>	Çalışma Bakanı <i>S. Öztürk</i>	Sanayi Bakanı <i>S. Kılıç</i>	En. ve Ta. Kay. Bakanı <i>S. O. Avcı</i>
Turizm ve Ta. Bakanı <i>N. Cevheri</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>H. Nakiboğlu</i>	Köy İşleri Bakanı <i>T. Kapanlı</i>	Orman Bakanı <i>H. Özalp</i>
	Gençlik ve Spor Bakanı <i>İ. Sezgin</i>		

HUKUK USULÜNE DAİR SÖZLEŞME

İşbu sözleşmeyi imza eden devletler;

Hukuk Usulüne dair 17 Temmuz 1905 sözleşmesine, tecrübenin ilham ettiği ıslahatı ilâve etmek istediklerinden;

Bu mevzuda yeni bir sözleşme akdine karar vermişler ve aşağıdaki hükümler hakkında mutabık kalmışlardır :

I - Adli ve gayriadli evrakın tebliği :

Madde : 1.

Hukukî veya ticari mevzuda Âkîd Devletlerde, yabancı memleketlerde bulunan kimselere yapılacak tebligat, talebeden Devletin konsolosu tarafından talebe muhatabolan Devletin tâyin edeceği makama yapılacak talep üzerine yapılır. Evrakın sâdır olduğu makam tarafların isim ve sıfatlarını alacak olanın adresini, bahis mevzuu evrakın mahiyetini muhtevi talep, talebe muhatap makamın diliyle yazılmış olmalıdır. Bu makam tebliğin yapıldığını ispat eden veya tebliğin yapılmasına engel olan olayı bildiren vesikayı konsolosa gönderecektir.

Konsolosun talebi ile ilgili olarak meydana çıkacak güçlükler diplomatik yoldan halledilecektir.

Âkîd her Devlet, diğer Âkîd Devletlere bildireceği bir tebliğ ile, 1 nci fıkrada zikrolunan hususları ihtiva eden ve ülkesinde yapılacak olan tebligat talebinin kendisine diplomatik yoldan gönderilmesini isteyebilir.

Yukardaki hükümler, Âkîd iki Devletin kendi makamları arasında doğrudan doğruya muhabere yapmak için anlaşmalarına mâni olamaz.

Madde : 2.

Tebliğ, talebedilen Devletin kanunlarına göre yetkili makam eliyle yapılacaktır. Bu makam, tebligatı 3 ncü maddede derpiş edilen haller müstesna, evrakı iradesiyle kabul eden tebliğ edilecek şahsa vermekle iktifa edebilir.

Madde : 3.

Tebliğ edilecek evrak iki nüsha olarak talebe eklenir. Eğer tebliğ edilecek evrak müracaat olunan Devletin dilinde veya alâkah iki Devlet arasında kabul edilmiş bir dilde yazılmış ise veya bu dillerden birine tercüme eklenmiş ise, müracaat edilen Devlet, talepte istenmiş ise, bu gibi tebliğlerin icrası için kanunlarının derpiş ettiği şekilde veya bu kanunlara aykırı olmamak şartıyla hususi bir şekilde tebligat yapacaktır. Eğer böyle bir istek yoksa müracaat edilen Devlet tebligatı evvelâ 2 nci maddenin ahkâmına göre yapmaya çalışır.

Aksine dair bir anlaşma olmadığı takdirde, yukardaki fıkranın derpiş ettiği tercüme, müracaat eden Devletin diploması memuru veya konsolosu ve müracaat edilen Devletin yeminli tercümanı tarafından tasdik edilir.

Madde : 4.

1, 2, ve 3 ncü maddelerde derpiş edilen tebligatın icrası ancak ülkesi üzerinde tebligat yapılacak Devlet tarafından bunun hâkimiyet veya güvenliğini haleldar edecek mahiyette olduğuna hükmedilirse reddedebilir.

Madde : 5.

Tebliğatin ispatı, ya tebliğ edilecek şahsın tarih ve imza attığı bir makbuzla veya müracaat edilen Devletin makamlarının, olayı, tebliğin şekil ve tarihini tesbit eden tasdikli bir vesika ile yapılır.

Makbuz veya tasdikli vesika tebliğ edilecek evrakın suretlerinden birisinin üzerinde bulunacak veya buna eklenecektir.

Madde : 6.

Yukardaki maddelerin hükümleri :

1. Evrakın yabancı memlekette bulunan alâkalılara doğrudan doğruya posta ile göndermek hakkına;

2. Alâkahların tebligatı, doğrudan doğruya evrakın gönderildiği memleketin noterleri veya salâhiyetli memurları vasıtasıyla yaptırmaları hakkına;

3. Her Devlet için yabancı memlekette bulunan kimselere tebligatı, diplomasi memurları veya konsolosları vasıtası ile doğrudan doğruya yaptırmak hakkına; hâlel getirmez.

Bu hallerin her birinde, derpiş olunan hak, ancak alâkalı Devletler arasındaki sözleşmeler bunu kabul etmişse veya sözleşme olmaması halinde, ülkesi üzerinde tebliğat yapılacak Devlet buna mümanaat etmezse, kullanılabilir. Bu Devlet, fıkra 1 nci numara 3 teki hallerde evrak, müracaat eden Devletin vatandaşından birisine tazyiksiz tebliğ edilecekse buna mümanaat etmez.

Tebliğatlar, ne mahiyette olursa olsun, vergi veya masraf tediyesine yol açmazlar. Bununla beraber aksine bir anlaşma mevcudolmadığı takdirde, müracaat olunan Devlet, müracaat eden devletten, bir Noterin müdahalesi yüzünden veya madde 3 te derpiş edilen hususi bir şeklin kullanılması ile husule gelen masrafların tediyesini istemek hakkına sahibolacaktır.

Not :

(x) 7 nci madde yoktur.

II - İstinabeler :

Madde : 8

Hukukî veya ticari konuda bir Âkîd Devletin adlî makamları kendi kanunlarının hükümleri gereğince istinabe ile, diğer bir Âkîd Devletin salâhiyetli makamlarına, salâhiyetleri sahasında, bir soruşturma veya diğer adlî bir muamelenin icrasını istemek üzere, müracaat edebilecektir.

Madde : 9.

İstinabe varakaları müracaat eden Devletin konsolosu tarafından müracaat edilen Devletin tâyin edeceği makama verilir. Bu makam istinabenin yerine getirildiğini tesbit eden veya bunun icrasına mâni olan hali bildiren vesikayı konsolosa gönderecektir.

Bu göndermede karşılaşılabilecek bütün güçlükler diplomatik yoldan halledilecektir.

Her Âkîd Devlet, diğer Âkîd Devletlere yapacağı bir tebliğle ülkesi üzerinde icra olunacak istinabelerin diplomatik yoldan gönderilmesini istediğini bildirebilir.

Yukardaki hükümler iki Âkîd Devletin salâhiyetli makamları arasında, istinabelerin doğrudan doğruya gönderilmesini kabul hususunda anlaşmalarına mâni teşkil etmez.

Madde : 10.

Aksine bir anlaşma olmadıkça, istinabe, ya müracaat edilen makamın dilinde veya alâkalı iki Devlet arasında tesbit edilmiş olan dilde yazılmış olacak yahut da buna bu iki dilden birisinde yapılmış ve müracaat edilen Devletin bir diplomasi memuru veya konsolosu veya müracaat edilen Devletin yeminli tercümanı tarafından tasdik edilmiş bir tercüme eklenecektir.

Madde : 11

Istinabenin gönderildiği adli makam bunu müracaat edilen Devletin makamlarının bir istinabesini veya alâkalı taraflardan birisinin bu maksatla yaptığı müracaatı yerine getirmek için kullandığı tazyik vasıtalarının aynı kullanarak, icra etmeye mecbur olacaktır. Dâvadaki tarafların huzura çağırılmaları bahis mevzuu olduğu zaman bu tazyik yollarının kullanılması şart değildir.

Müracaat eden makam, talebettiği taktirde, alâkalı tarafın ispatı vücut edebilmesi için, istenilen muamelenin yapılacağı tarih ve yer hakkında malûmat verilecektir.

Istinabenin icrası ancak :

1. — Vesikamın hakikiliği tesbit edilmemişse,
2. — Müracaat edilen Devlette istinabenin icrası adli makamların salâhiyetleri dışında kalyorsa,
3. — Ülkesi üzerinde istinabenin icra edileceği devlet bunun, hâkimiyeti veya güvenliğine hâlel getirecek mahiyette olduğuna kaanii olursa; reddedilebilir.

Madde : 12

Müracaat olunan makamın salâhiyetsizliği halinde istinabe varakası res'en aynı devletin selâhiyetli makamına, bu devletin kanunlarının hükümlerine göre, gönderilecektir.

Madde : 13

Müracaat edilen makam tarafından istinabenin icra edilmediği bütün hallerde bu makam, müracaatı yapan makam, 11 nci maddenin derpiş ettiği halde istinabenin icra edilmemesinin sebeplerini ve 12 nci maddenin derpiş ettiği haldede istinabenin havale edildiği makamı bildirerek, derhal haberdar edecektir.

Madde : 14

Biz istinabeyi icra eden adli makam, takip edilecek şekil hakkında memleketinin kanunlarını tatbik edecektir.

Bununla beraber, müracaat eden makam hususi bir şekil kullanılmasını isterse, bu şekil müracaat edilen devletin kanunlarına aykırı değilse yerine getirilir.

Madde : 15

Yukarıdaki maddelerin hükümleri, her devlet için eğer alâkalı devletler arasındaki anlaşmalar bunu kabul ediyor veya ülkesi üzerinde istinabenin icra olunacağı devlet buna mümanaat etmiyorsa, istinabeyi doğrudan doğruya diploması memurları veya konsolosları vasıtasıyla icra ettirmesine engel olmazlar.

Madde : 16

Istinabenin icrası, her ne mahiyette olursa olsun, vergi ve sair masraf tediyesine yol açmazlar.

Bununla beraber, aksine bir anlaşma yapılmamışsa, müracaat olunan devlet, müracaat eden devletten şahitlere ve eksperlere ödenen ücretlerle şahitlerin rızalarıyla huzura çıkmamaları yüzünden bir noterin müdahalesi sebebiyle yapılan masrafların veya madde 14. fıkra 2 nin tatbikinden doğması muhtemel olan masrafların ödenmesini istiyebilir.

III — (Cantion Judicatum Solvi : (Teminat Akçesi)

Madde : 17

Âkîd Devletlerden birisinde ikamet eden ve diğer bir devlet mahkemeleri huzurunda dâvacı veya müdahil olarak bulunan Âkîd bir Devletin vatanlaştılarından yabancı olmaları veya o memlekette ikametgâh veya meskenleri bulunmaması sebebiyle, ne isim altında olursa olsun, her hangi bir teminat veya depozito istenemez.

Aynı kaide mahkeme masraflarını karşılamak için dâvacı veya müdahilden istenen tediye da tatbik olunacaktır.

Âkîd Devletlerin, vatandaşlarının ikamet şartı olmaksızın teminat akçesinden veya mahkeme masrafları karşılığı tediattan muaf tutulmalarını derpiş ettikleri sözleşmeler tatbik olunmaya devam edilecektir.

Madde : 18

Âkîd Devletlerden birisinde, 17 nci maddenin 1 ve 2 nci fıkraları mucübince veya dâvanın açıldığı devletin kanunları mucübince teminat, depozite veya masraf tediattan muaf tutulmuş olan dâvacı veya müdahili mahkeme masraflarını ödemeye mahkûm eden hükümler diplomatik yoldan yapılan talep üzerine diğer Âkîd Devletlerin her birinde salâhiyetli makam tarafından meccanen kabili icra hale getirilecektir.

Aynı kaide mahkeme masraflarının sonradan tesbit olunduğu mahkeme kararlarına da tatbik olunacaktır.

Yukardaki hükümler iki Âkîd Devletin aralarında, alâkalı tarafın kararın tenfizini doğrudan doğruya istemesini sağlamak için anlaşmalarına mâni teşkil etmez.

Madde : 19

Mahkeme masraflarına dair kararlar, mahkûm olan tarafın icranın yapılacağı memleketin kanunlarına uygun olarak, temyizi müstesna, taraflar dinlenmeden kabili icra olarak ilân edileceklerdir.

Tenfiz talebi üzerine karar vermeye salâhiyetli makam şunları tatbikle iktifa edecektir.

1. İlâm, mahkûmiyet kararının verildiği memleketin kanunlarına göre, hakikiliğini kabul için lüzumlu olan şartları bir araya getiriyor mu;
2. Karar, aynı kanuna göre katiyet kesbetmiş midir;
3. Kararın hüküm fıkrası müracaat olunan makamın dilinde veya alâkalı iki devlet arasında tesbit edilen dilde yazılmış mıdır veya bu dillerden birisine yapılmış ve bir anlaşma mevcut değilse, müracaat eden devletin, diplomasi veya memuru veya konsolosu veya müracaat eden devletin yamini tercümanı tarafından tasdik edilmiş tercümesi ekli midir.

2 nci fıkranın 1 ve 2 numaralarının derpiş ettiği şartları yerine getirmek için müracaat eden devletin salâhiyetli makamının kararın katiyet kesbetmiş olduğunu bildiren bir beyanı veya kararın katiyet kesbettiğini tesbit edecek mahiyetteki musaddak evrakın ibrazı kâfi gelecektir. Aksi bir anlaşma olmadığı takdirde; yukarıda bahsi geçen makamın salâhiyeti, müracaat eden devletin adliyesindeki en yüksek memur tarafından tatbik edilecektir. Sözü edilen beyan evrak veya fıkra 2, numara 3 ün ihtiva ettiği kaideye göre tanzim veya tercüme edilecektir.

Tenfiz talebi hakkında karar vermeye salâhiyetli olan makam, aynı zamanda alâkalı taraf da bunu isterse, 2 nci fıkranın 3 ncü numarasının istihdaf ettiği tasdik, tercüme, imza tasdikli masraflarının yekûnunu tesbit edecektir. Bu masraflar mahkeme masrafı olarak kabul edilecektir.

IV. - Meccani adli müzaheret :

Madde : 20

Hukukî ve ticari konularda Âkîd Devletler vatandaşları, diğer bütün Âkîd Devletlerin vatandaşları gibi, adli müzaheretin tolebolunduğu devletin kanunlarına uyarak, adli müzaharettten istifade edeceklerdir.

İdari konuda adli müzaheretin mevcut olduğu devletlerde, yukardaki fıkranın derpiş ettiği hükümler, bu konuda salâhiyetli mahkemelere arz edilen işlere de tatbik olunacaktır,

Madde : 21

Bütün hallerde fakrû hal ilmühâberi veya beyanı yabancının mûtat ikametgâhının bulunduğu yerin makamları tarafından verilecek veya alınacaktır. Veya bu makamlar olmazsa halen ikametgâhının bulunduğu yer makamları tarafından verilecek veya alınacaktır. Bu son makamların Âkîd bir Devlete aidolmamaları ve bu neviden ilmühâber veya beyanname almamaları veya vermemele-ri hallerinde yabancının aidolduğu memleketin diplomasi memuru veya konsolosu tarafından verilen veya alınan bir ilmühâber veya beyanname kâfi gelecektir.

Eğer talebeden, müracaatın yapıldığı memlekette ikamet etmiyorsa fakrû hal ilmühâberi veya beyannamesi vesikanın gösterildiği memleketin diplomasi memuru veya konsolosu tarafından meccanen tasdik edilecektir.

Madde : 22

Fakrû hal ilmühâberini vermeye veya beyannameyi almaya salâhiyetli olan makam, diğer Âkîd Devletler makamlarından müracaatı yapanın varlık durumu hakkında malûmat istiyebilir.

Meccani adli müzaheret talebi hakkında karar vermeye memur edilen makam salâhiyeti hudutları içinde ilmühâberleri, beyannameleri ve kendisine verilen malûmatı kontrol etmek veya kâfi bilgi sahibi olabilmek için tamamlayıcı malûmat istemek hakkını muhafaza edecektir.

Madde : 23

Eğer fakir olan kimse meccani adli müzaheret in isteneceği memleketten başka bir memlekette ise, adli müzaheret teminine mâtuf olan ve talebin tahkikine faydalı olabilecek ilmühâberlerinin, beyannamelerin ve icabında diğer müsbit evrakın ekli bulunduğu talebi, memleketinin konsolosu tarafından işbu talep hakkında karar vermesi için salâhiyetli makama veya talebin tahkik edileceği devletin tâyin edeceği makama verilebilecektir.

9 neu maddenin 2, 3 ve 4 neü fıkralarının ve 10 ve 12 nei maddelerin ihtiva ettiği istinabeleri, alâkadâr eden hükümler adli müzaheret teminine mâtuf dilekçelerin ve bunların eklerinin gönderilmesine de tatbik edilebileceklerdir.

Madde : 24

Adli müzaheret Âkîd Devletlerden birisinin vatandaşına yapılmışsa, dâvasına dair olan ve bu devletlerden birisinde, hangi şekilde olursa olsun, iera olunacak tebligat, müracaat eden devletin müracaat ettiği devlete her hangi bir masraf ödemesine yol açmayacaktır.

Eksperlere ödenen tazminat hariç, istinabeler için durum aynadır.

V. - Nüfus kayıt örneklerinin meccanen verilmesi :

Madde : 25

Âkîd Devletlerden birisinin vatandaşları olan fakirler, vatandaşlarla aynı şartlar altında nüfus kayıt örneklerini meccanen elde edebileceklerdir. Evlenmeleri için lüzumlu olan evrak Âkîd Devletlerin diplomasi memurları veya konsolosları tarafından meccanen tasdik edilecektir.

VI. - Tazyik hapsi :

Madde : 26

İsterse iera vasıtası, ister sadece muhafaza tedbiri olarak kullanılmış olsun, tazyik hapsi hukukî veya ticarî konuda, vatandaşa tatbik olunmadığı hallerde Âkîd Devletlerinden birisinin vatandaşı olan yabancılara tatbik edilmeyecektir. Tazyik hapsinin kaldırılmasını temin için, memlekette oturan bir vatandaşın öne süreceği bir olay, bu olay yabancı memlekette vukua gelmiş olsa dâhi, Âkîd Devletlerden birisinin vatandaşı lehine ayna meticeyi doğurmamalıdır.

VII. - Nihai hükümler :

Madde : 27

İşbu Sözleşme Milletlerarası Hususî Hukuk Konferansının Yedinci İçtima devresinde temsil edilmiş devletlerin imzalarına açıktır.

Tasdik edilecek ve tasdik vesikaları Holanda Hariciye Vekâletine tevdi edilecektir.

Her tasdik evrakının tevdiinde bir zabıt tutulacak, bunun tasdikli bir sureti diplomatik yoldan mümzi devletlerin her birine gönderilecektir.

Madde : 28

İşbu Sözleşme, madde 27, fıkra 2 nin derpiş ettiği şekilde 4 nevi tasdik vesikasının tevdiinden 60 gün sonra meriyete girecektir.

Sonradan tasdik eden mümzi devletler için Sözleşme, tasdik evrakının tevdi tarihinden 60 gün sonra meriyete girecektir.

Madde : 29

İşbu Sözleşme, tasdik eden Devletlerin münasebetlerinde, Lahey'de 17 Temmuz 1905 te imzalanmış olan Hukuk Muhakemeleri Usulüne dair Sözleşmenin yerini tutacaktır.

Madde : 30

İşbu Sözleşme, Âkîd Devletlerin anavatan topraklarına kendiliğinden tatbik edilir.

Eğer Âkîd bir Devlet bunun milletlerarası münasebetlerini kendisinin temin ettiği diğer bütün ülkelerde veya bu ülkelerden bâzılarında tatbik edilmesini istiyorsa, bu husustaki niyetini Holanda Hariciye Vekâletine tevdi edeceği bir beyan ile bildirecektir. Holanda Hariciye Vekâleti de bunun tasdikli bir suretini diplomatik yoldan Âkîd Devletlerin her birisine gönderecektir.

Sözleşme bu bildiriden sonra altı ay içinde itiraz etmeyen Devletlerle milletlerarası münasebetleri bahis mevzuu devlet tarafından temin edilen ve kendileri için beyan yapılan ülke veya ülkeler arasındaki münasebetlere tatbik olunacaktır.

Madde : 31

Konferansın 7 nei içtima devresinde temsil edilmemiş olan her Devlet, İşbu Sözleşmeye katılmaya kabul edilebilir. Ancak bu katılmanın Holanda Hükümeti tarafından bildirilmesinden itibaren altı ay zarfında Sözleşmeyi tasdik etmiş bir devlet veya birkaç devlet itiraz etmemiş olması lâzımdır. Katılma 27 nei maddenin 2 nei fıkrasının derpiş ettiği şekilde olacaktır.

Bittabi katılmalar ancak işbu Sözleşmenin 28 nei maddesinin 1 nei fıkrası mucibince meriyete girmesinden sonra vâkı olabilir.

Madde : 32

Her Âkîd Devlet, işbu Sözleşmeyi imza veya tasdik ederken veya ona katılırken, 17 nci maddenin, Âkîd Devletlerin kendi ülkesinde, ikamet eden vatandaşına tatbikini tahdidetmek hakkını muhafaza edebilir.

Yukardaki fıkranın derpiş ettiği hakkı kullanmış olan Devlet, 17 nci maddenin diğer Âkîd Devletler tarafından ancak mahkemeleri huzuruna dâvacı veya müdahil olarak çıkacağı ülkede oturan vatandaşlarına tatbikini isteyebilir.

Madde : 33

İşbu Sözleşmenin 28 nci maddesinin 1 nci fıkrasında bildirilen tarihten itibaren beş sene müddetle devam edecektir.

Bu müddet, Sözleşmeyi sonradan tasdik eden veya buna katılan devletler için dahi bu tarihten itibaren başlayacaktır.

Sözleşme fesih ihbarı vâkı olmadığı takdirde her beş sene de bir zımnen yenilenecektir. İhbar, müddetin bitmesinden en az altı ay evvel, Holanda Hariciye Vekâletine gönderilecektir. Hariciye Vekâleti de bunu bütün diğer Âkîd Devletlere bildirecektir.

İhbar, 30 ncu maddenin 2 nci fıkrasına tevfikan yapılmış bir beyanda işaret edilecek olan ülkeye veya bu ülkelerden bâzılarına inhisar ettirilebilir.

İhbar, ancak bunu tebliğ eden devlet için müteber olacaktır. Sözleşme diğer Âkîd Devletler için meriyette kalacaktır.

Hükümetleri tarafından usulüne uygun olarak salâhiyet verilmiş aşağıdaki imza sahipleri işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

1 Mart 1954 te Lahey'de, Holanda Hükümetinin arşivlerinde muhafaza edilecek olan ve muşaddak bir sureti diplomatik yoldan, Lahey Milletlerarası Hususi Hukuk Konferansının 7 nci içtima devresinde temsil edilmiş olan devletlere gönderilecek olan tek bir nüsha halinde tanzim kılınmıştır.